

ЯКІСТЬ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ ЯК СКЛАДОВА ЯКОСТІ НАДАННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ПОСЛУГИ

Прокопенко Т. С., Вахніна Н. Г., Кудрявцева Т. О.

Коледж Національного фармацевтичного університету, м. Харків

Підготовка кадрів, які забезпечать високоякісне функціонування різних ланок фармацевтичної галузі є основним завданням, що стоїть перед освітянами, та має на сьогоднішній день актуальне значення.

Реформування системи підготовки фахівців для фармацевтичної галузі як складової системи охорони здоров'я України зумовлено глобальними змінами на європейському ринку праці, прогресом світової фармацевтичної та медичної наук, змінами в соціальному, економічному, правовому та освітянському просторі.

Концепція вищої фармацевтичної освіти в сучасних умовах відображає модель підготовки фахівців в умовах перехідного періоду до «ідеальної» моделі якої прагне фармацевтична школа.

Основне завдання формування концепції системи підготовки фахівців для фармацевтичної галузі в Україні полягає у підвищенні якості підготовки фахівців та забезпечення їх конкурентоспроможності не тільки на ринку України, а й на європейському та світовому ринках праці.

Відомо, що якість надання фармацевтичної допомоги населенню України забезпечується багатьма факторами, одним з яких є рівень якості отриманої освіти фахівцями фармацевтичної галузі.

У проєкті UNESCO-CEPES «Стратегічні показники вищої освіти в XXI столітті» (2014) відображено основні підходи до визначення якості вищої освіти, а саме:

1) якість вищої освіти як зверхність (високий рівень складності програми, процедур тестування студентів, імідж ВНЗ не тільки на національному, але й на міжнародному рівнях);

2) якість як відповідність поставленим цілям (відповідність загальноприйнятим стандартам, визначеним акредитаційним органом, з акцентом на досягнуті результати освітнього процесу або навчальної програми);

3) якість як задоволення споживача (виправдання очікувань споживачів – студентів, батьків, суспільства в цілому та інших зацікавлених сторін);

4) якість як синонім покращення (процес, спрямований на постійне вдосконалення, розвиток відповідальності ВНЗ за краще використання його інституційної автономії та свободи).

Розуміння якості вищої освіти у вітчизняній педагогіці значно змінилося за останні два десятиліття. Якщо раніше пріоритетом був обсяг засвоєних фахівцем знань та алгоритмів їх відтворення за зразком, то в останні роки акцент змістився на здатність випускника ВНЗ адаптуватися в професійному середовищі, творчо використовувати набуті знання при розв'язанні життєвих та професійних завдань, самостійно здобувати нові знання.

Саме тому якість вищої освіти трактують як комплекс характеристик результатів освітнього процесу у ВНЗ, які визначають послідовне, ефективне формування компетентності, професійної свідомості, організаційної культури, здатності до самоосвіти (Калініна О.Г., 2015).

Вітчизняні науковці розглядають якість вищої освіти як: 1) соціальний інститут; 2) педагогічний процес; 3) суспільний процес; 4) процес суб'єкт-суб'єктної взаємодії, 5) загальноцивілізаційний феномен; 6) соціокультурну систему та ін. (Клімова Г.П., 2016).

З урахуванням вищезазначеного, слід зауважити, що при визначенні цього поняття доцільно спиратися основні підходи, які знайшли відображення в сучасній науці: об'єктивістський, релятивістський та компетентнісний.

Так, об'єктивістський підхід передбачає аналіз якості вищої освіти на підставі вхідних параметрів освітньої системи ВНЗ (професійного рівня викладачів, рівня матеріально-технічного забезпечення, рівня знань здобувачів освіти на початковому етапі навчання тощо), і вихідних параметрів (рейтингу випускників, можливості працевлаштування тощо).

Релятивістський підхід спирається на досягнення цілей навчання, а саме на відповідності рівня навчальних досягнень здобувачів освіти запланованому результату у вигляді вимог освітніх стандартів.

Компетентнісний підхід орієнтований на вдосконалення якості освітнього процесу поточного періоду. При оцінюванні якості вищої освіти розглядають творчу пізнавальну активність здобувачів освіти, рівень сформованих у них компетентностей (Прилипко С.М., 2014).

Отже, у відповідності до цих підходів якість вищої освіти є характеристикою вищої освіти, що відображає відповідність інституційних умов, освітніх процесів та результатів навчання державним освітнім стандартам, вимогам розвитку особистості та суспільства.

У Законі України «Про вищу освіту» наголошується, що якість вищої освіти – рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до освітніх програм спеціальності.

У відповідності до вищезазначеного, формування компетентностей сучасного фармацевтичного працівника обумовлено викликами сьогодення, а саме: станом фармацевтичного ринку, який постійно рухається та змінюється; вимогами законодавчо-нормативної бази в фармацевтичній галузі; вимогами суспільства до якості фармацевтичної продукції та послуги; вимогами роботодавців; індивідуальними запитами споживачів; високим ступенем забезпечення інформаційного простору галузі; новітніми інноваційними технологіями тощо.

Все це зумовлює зміни в професійній підготовці фармацевтичного фахівця, спроможного: діяти соціально відповідально та свідомо; проявляти креативність та здатність до системного мислення; планувати та керувати часом; продукувати нові ідеї, відповідати за якість виконуваної роботи; працювати в команді; розробляти та управляти проектами; застосовувати знання у практичних ситуаціях; бути критичним та самокритичним; до пошуку, оброблення та узагальнення інформації з різних джерел; до адаптації та дій в нових (нестандартних) ситуаціях.

У свою чергу, вимоги, які висуває сьогодення до особистості та професійних якостей фахівця фармацевтичної галузі, зумовлюють оновлення освітнього процесу фармацевтичних навчальних закладів на засадах якості. Досвід управлінської та педагогічної діяльності дозволяє констатувати, що освітній процес Коледжу НФаУ постійно вдосконалюється, що є важливим засобом досягнення та збереження його конкурентоспроможності. Саме це й закладено в структуру та політику коледжу та є метою кожного окремого співробітника та освітнього закладу в цілому.

Студентоцентризований підхід, який задекларовано у коледжі, спрямований на поглиблення професійно-практичних знань майбутніх фахівців, посилення компетентнісної складової навчання, та дозволяє перейти від традиційних технологій навчання до інноваційних.

Можемо констатувати, що саме такий підхід посилив роль здобувачів освіти як учасників процесу навчання – від пасивних слухачів, до активних, спроможних частково впливати на процес формування спеціальних (фахових) компетентностей.

Отже, якість фармацевтичної освіти та її забезпечення можна розглядати як пріоритетний фактор, що безпосередньо впливає на розвиток інноваційної фармацевтичної галузі в Україні та забезпечує якість фармацевтичного продукту на різних його етапах.